

ALLA OG KLAVERET

DEN RUSSISKE TRAGEDIE 1912 TIL
1924

MORTEN
KVISTGAARD

© Morten Kvistgaard 2018

Omslag: Louise Ettrup-Mikkelsen

Forsidefoto: iStock/Omzgür Cankaya

Forfatterfoto: Lars Krogsgaard

Forlag: Saxo Publish

Sat med Minion Pro hos Demuth Grafisk 978-87-409-5609-2
Printed in Germany 2018

Enhver hel eller delvis kopiering på tryk, elektronisk eller på anden måde, må kun ske efter udtrykkelig forudgående aftale med forfatteren.

Indhold

Kort: Rusland i Europa 1914
6

Kort: Féodosia, Krim 1914
7

Stamtræ: Familien Lermontov-Tsirkul . . .	8
Hovedpersonerne. 9
Marts til november 1912.11
Juni 1914 til juni 1916119
Februar 1917 til november 1920171
November 1920 til december 1921283
Januar 1922 til juni 1923.337
Efteråret 1923 til december 1924.	389
Epilog. 423

Pisky, Rusland 1912: Ivan

Isidor var en stor kastanjebrun hingst med lange hvide sokker og sort manke. Et tungt russisk trækdyr på mere end 800 kilo og med korte kraftige ben. Ivans far havde god grund til at nære store forventninger til sin avlshingst. Den udvalgte hoppe var den treårige Perma af samme race: gyldenbrun, med en strid sort manke og lange ben. Også hun havde hvide sokker og en stjerneformet blis i panden. Hun tilhørte Lydias far. Ivan havde det sidste halve års tid været kæreste med Lydia. Det var derfor nærmest en familieopgave for ham at forestå bedækningen, men det gik ikke som forventet, og Ivan var på nippet til at miste den smule tålmodighed, han var i besiddelse af: "Så knep da for helvede den skide hoppe, Isidor! Kom nu til sagen, hest."

Men hingsten rystede på hovedet. Han skrabede uroligt i jorden med hovene. Med ét satte han af og brasede gennem foldens alt for skrøbelige hegn. På den anden side stoppede han op og faldt hurtigt til ro blandt en flok unglage. Ivan kravlede gennem det ødelagte rækværk og hentede ham tilbage. Efter lidt tøven snusede Isidor endelig til Perma. Hun blev urolig. Ivans kammerater Sergei og Medvedev måtte holde hende i grimen, men de kunne ikke forhindre, at hun sparkede bagud. Det lykkedes ikke Isidor at bestige hende. Ivans far råbte til de unge mænd fra sin plads ved hegnet: "Vi opgiver det denne gang, drenge. Lad dem gå."

Ivan gik ud til sin far med sine to kammerater. De var enige om, at det blot var et spørgsmål om kort tid, før hingsten ville lykkes med bedækningen. Lydias far benyttede ventetiden til at fortælle, at Ivan og Lydia skulle forloves til august. Isidor valgte da igen at springe gennem hegnet, som Lydias far nødtørftigt havde rejst. Hingsten fortsatte videre gennem den anden fold og ud over markerne. Ivan og vennerne så på hinanden, og hans far nikkede: De måtte atter indfange den genstridige hingst.

På trods af det mislykkede parringsforsøg afsluttede vennerne al- ligevel arbejdsdagen på det lille traktørsted, der lå ud til landevejen gennem Pisky. Det var et sted, hvor de rejsende kun nødtvungent gjorde ophold, men for de lokale mænd var det en meget benyttet beværtning. Ivan tilbød at give et glas vodka i anledning af den kommende forlovelse med Lydia. Ingen af de to venner var glade for nyheden. Sergei blev nærmest sur: "Lydia er sgu da ikke noget for dig, mand. Det ved jeg alt om. Vi har været kæresten i to år, for fanden. Jeg har sgu da allerede knaldet hende. Og bare fordi Isidor skal bedække Perma, skal du da for helvede ikke forloves med Lydia." Sergei tømte sit vodkaglas i ét drag og satte det hårdt på bordet. Han fortsatte: "Og hvornår er du blevet interesseret i store patter?"

Ivan ville svare, men Medvedev kom ham i forkøbet med et halv- kvalt udbrud og vendte sig brat om mod baren, hvor tjeneren var ved at skænke vodka op til nabobordet. Sergei forstod reaktionen og smilede hånligt: "Hvad fanden, frøken Medvedeva, hvorfor sidder du og tuder, din tøs? Er din tid i høet slut eller hvad?"

De skårede og klodsede glas klirrede voldsomt, og et enkelt af dem væltede, da Ivans knytnæveslag ramte bordet. De andre gæster så uroligt over på dem, bekendte med Ivans temperament, især når talen drejede sig om politik. Hans kommunistiske sympatier var velkendte på trods af hans fars status som storbonde i kommunen. Men de fortsatte afdæmpede deres egen samtale, i håb om at det ikke ud- artede.

"Hvad helvede mener du med det der vås om store patter?" Ivan rejste sig fra stolen og lænede sig ind over Sergei, der kortvarigt forsøgte at trodse Ivans blik, men hurtigt måtte blinke. "Du holder fan- deme op med det sludder, kylling. Og heller ikke mere af det "frøken Medvedeva"- pis. Jeg gider ikke høre på det lort."

Stilheden sænkede sig over bordet, og Sergei stillede det væltede glas op. Ivan så over på Medvedev, der i det samme rejste sig. Han gengældte bedrøvet Ivans blik og forlod uden et ord beværtningen. De to andre forholdt sig stille en stund, indtil Ivan rømmede sig og bestilte et glas vodka med 50 gram mere til hver af dem. Cigaretta- gerne lattede en smule, da vodkaen blev serveret. Sergei fik modet tilbage: "Hvad med at vi tager til Tjernobyl på en sidste drukur. Du skal se på kødmarkedet, inden du skal smedes sammen med Lydia. Så kan du også lige få det prøvet ordentligt af, kammerat."

Ivan så undersøgende på ham hen over kanten på sit glas. Efter lidt betænkningstid

accepterede han: "Det gør vi, og så holder du din forbandede kæft med alt dit ævl."

Allerede den førstkommande lørdag steg de to kammerater om bord på det sidste aftentog til Tjernoby. Efter en lang og våd tur gennem et af de mere mistænkelige kvarterer i byen, fandt de tidligt søndag morgen en beværtning, der passede til turens formål. Den havde et stort udbud af piger i alle aldre og størrelser. Ved døren hang et diskret skilt: 'Kun adgang med gul billet'. Ivan undskyldte til den granvoksne dørmand: "Jeg har sgu ingen gul billet." Sergei slog en alt for høj latter op: "Du er fandeme da ikke luder, din idiot. Du skal ikke have papir på, at du ikke har fnat i kussen. Eller noget værre!"

Ivan vendte sig om, greb Sergei i kraven og bankede ham op mod væggen: "Ikke mere snak fra dig om, at jeg er idiot. Jeg sprætter dig op som en selvdød gris og sender dig til himmels!"

En flok kvinder gik i det samme ind på beværtningen viftende med deres gule adgangstegn. Dørmanden blandede sig i slagsmålet: "Se for fanden at stoppe med det pis. Ellers ryger I på røven ud i rendestenen." Sergei lavede en anstrengt grimasse, mens Ivan løsnede grebet i hans krave. Dørmanden nikkede tilfreds: "Godt. Skrub så ind med jer, og find et sted at sidde."

Få øjeblikke efter havde de fundet et bord, og med det samme landede to piger som sultne havmåger ved bordet: "Nå, drenge, I er kommet til byen, hvad? Savner I selskab?"

Sergei smilede smøret til Ivan, der lidt tøvende bød dem på vodka. Efter et par enkelte glas fik de det forretningsmæssige aftalt, og de gik hjem til pigernes lejlighed. Den lå i Lille Vatutina- gyden ikke langt fra værtshuset og var nem at kende med sine sortmalede vinduer. Sådan var ordensmagts regler: Uvedkommende skulle ikke blive stødt af kvindernes forretning. Vel indenfor bag de sorte ruder tog pigerne de to unge mænd med ind på hver sit værelse.

Pigen klædte sig hurtigt af og smed sig på sengen. Hun bød sig til, mens Ivan tog tøjet af. Det gik besværligt. Han var både nervøs og beruset, men bukserne endte med at finde vej til en vakkelvorn træstol ved siden af sengen. Pigen trak ham ned til sig, slog benene op om ham og ville lokke livsmodet frem med vuggende bevægelser og liderlige støn. Det mislykkedes. Efter kort tid opgav hun, skubbede ham om på ryggen og fortsatte sine bestræbelser. Først med hånden, siden med munden, men stadig forgæves. Efter endnu nogle forsøg rullede hun tilbage på ryggen: "For helvede, mand. Det kan *alle* mænd sgu da få ståpik af. Du er et skvat. Et kæmpe skvat." Hun satte trumf på: "Og tro ikke, du får pengene tilbage af den grund."

Ydmygelsen byggede sig op i Ivan som et kraftigt uvejr med lyn og torden. Stakåndet rejste han sig op så hurtigt, som han kunne i sin fuldskab. Han greb ud efter sine bukser på stolen, fik dem på og lukkede bæltet. Hånden strejfede skæftet på kniven. Rummet blev mørkt, og væggene faldt sammen om ham. I fokus i synsfeltet lå pi- gen på sengen med sit blottede

skød og sit hånlige grin, oplyst som i en kaskade af lynende elektrisk lys. Der lød et brag i hans hjerne.

Rummet foldede sig ud igen. Han stod nu ovre ved køkkenbordet og pjaskede vand i ansigtet fra vaskebaljen. I sengen sejlede pigen rundt i en sø af blod, der langsomt blev opsuget af de kulørte

lagner og stråmadrassen. Han så forfærdet på hende. Hans tøj var sølet til i blod. Hylsteret til hans kniv stod åbent. Men hvor var kniven? Han hørte støj fra værelset ved siden af. Den anden pige råbte: "Inna, hvad sker der inde hos jer?"

Han så sig omkring efter kniven, men fandt den ikke. På usikre ben vaklede han hen til stolen og tog jakken og kasketten på, men der var stadig ingen kniv. Han ville løbe hurtigt ud ad døren, men ramte ind i dørstolpen. Med blodet silende ned over ansigtet bandede han over sit klodsede fuldskab.

Uden for i gyden så Ivan til begge sider. Han måtte væk. Toget. Han skulle med toget. Bag ham lød et skingert skrig. Han løb ned mod Slobodskaja og drejede om et hjørne.

Tjernoby, Rusland 1912: Alla

Formiddagen var forløbet, som den skulle. Indtil nu. Alla havde været i godt humør, da hun om morgenen gik hen til teatret for at undervise sine elever. Næst efter sit eget klaverspil var dette nærmest det eneste andet, hun ofrede opmærksomhed. Børnenes begejstring over at få klaverundervisning denne søndag havde glædet hende, fordi mange af dem så var sluppet for en lang og ikke særligt opløftende messe i kirken. For de ortodokse, og det var de fleste, var det tiden for *Den store faste* før påsken. Afholdenhed og lidelse gik forud for den store frelse. Det var tung kost for legesyge børn, lette om hjertet, tænkte Alla, der med sin undervisning havde tilbudt et alternativ. Men nu var glæden blæst ud over stepperne.

Det gik galt, da Alla efter sin undervisning af børnene selv skulle undervises. Hendes lærer hed Benjamin og var tysk, sidst i 20'erne og ti år ældre end hun selv. Han var en sød og mild type med en tålmodigt insisterende stemme, slanke hænder og lange fingre. En attraktiv mand, og endnu ugift, vidste Alla. Hun havde haft ham som privatlærer, siden hun for snart et år siden kom tilbage til Tjernoby efter færdiggørelsen af sin læreruddannelse i sprog og musik på Kvindeinstituttet i Kharkov. De havde haft mange skønne timer sammen omkring klaveret. Det havde været intimt og varmt. Sammen med Benjamin havde hun mange gange oplevet så stor intensitet i musikken, at hun ikke ænsede sine omgivelser, endsige sin egen tilstand. Først når musikken ophørte, kunne hun eksempelvis konstatere, at hun havde hovedpine. Nogle gange var hun i tvivl om, hvorvidt hun fik hovedpine af at holde op med at spille. Der var dage, hvor hun var sikker på, at det var tilfældet. Andre gange kunne hun tage sig selv i at græde helt

uforklarligt. Musikken kunne skabe glæde, melanko- li og ligefrem sorg, og hun kunne græde, så tårerne trillede i stride strømme. Musikken var i sig selv bevægende, men hun kunne også på samme måde bevæges over sit eget spil. En selvtilfredsstillelse af helt særlig livsgivende karakter. Og tit var det sammen med Benjamin.

Hun var knap nok startet med at spille det første stykke, da Benjamin lagde sin hånd let på hendes arm som for at dæmpe tempoet. "Lento", sagde han med den stille, nærmest hviskende stemme. Som for ikke at forstyrre spillet mere end det var hensigten. "Pianissimo!" Det rislede dejligt ned ad ryggen, som når hun modtog publikums hyldest efter en vellykket koncert, og scenskækkens nervøsitet og kvalme for længst var glemt. Det var en let berøring, javel, men lige præcis *lidt* for langvarig. Hun satte atter tempoet op, spillede kraftfuldt, og igen: "Lento!" og det samme pirrende gys. "Pianissimo!" Også tredje gang varede berøringen lidt for lang tid. Det kunne ikke være tilfældigt. Hun var helt sikker.

Alla stoppede sit spil, vendte sig mod Benjamin, og tog hans hæn- der i sine. Hun var tør i munden og fugtede læberne med tungen. Ville sige noget, men nåede det ikke. Han trak hænderne til sig og rejste sig brat op.

"Det er ikke passende, Alla!" Hans stemme var varm, men også bestemt. Han gik lidt væk fra klaveret. Stilheden omslugte dem i det store teaterum, indtil Alla resolut vendte sig mod tangenterne og genoptog spillet. Forte! Troppo forte! Det holdt ikke mere end få øje- blikke. Hun lavede fejl. Først en enkelt og derefter flere. Benjamin gik tilbage til hende og ville tage hendes hænder, men hun rejste sig pludselig op fra klaverbænken og knaldede låget i. Kun med nød og næppe lykkedes det Benjamin at undgå at få fingrene i klemme. Hun tog sin jakke på, men blev stoppet af ham, der med bedrøvede øjne tog hende om skuldrene: "Men kæreste Alla. Det er jo ikke, fordi jeg ikke holder af dig. Det ved du, men det går ikke, når jeg er din lærer. Hvad ville din mor ikke sige, hvis hun fandt ud af, at vi var sammen?"

"Hun kan sige, hvad hun vil. Hun skal ikke stå i vejen for os, Benjamin. Vi må være skabt for hinanden, sådan som vi kan være sammen om musikken. Det har jeg aldrig oplevet med andre. Har du måske det?" Benjamin trak Alla ind til sig og hviskede til hende på sin særligt insisterende måde: "Nej, det har jeg ikke, men jeg kan ikke risikere at miste dig som elev. Det har jeg ikke råd til, og det kan ske, hvis din mor finder ud af det. Det må du forstå, Alla."

Hun stirrede ned i sine hænder: "Så vi skal være sammen som hidtil? Som lærer og elev, men ikke på den måde, som vi begge inderst inde tror på, er den rigtige? Er det sådan?"

Benjamin nikkede: "Ja, sådan må det være lige nu. Senere kan vi måske finde sammen. Når du er blevet en stor stjerne. Du er en af de mest talentfulde unge pianister i landet. Det ved vi alle." Hun fjernede modstræbende hans hænder fra sine skuldre og gik.

Slåen på trædørens jernhåndtag faldt i bag hende med et dobbelt metallisk klik som fra ladegrebet på en kavaleririffel. Alla bemærkede det ikke, da hun trådte ud på gaden. Hun forvissede sig end ikke om, at døren til teateret var lukket. I stedet forsøgte hun at få kontrol over sine nerver ved at trække den friske luft så langt ned i lungerne som muligt. Dybe vejrtrækninger var effektive mod nervøsitet og kvalme. Hun så op mod himlen og tørrede en tåre væk fra øjenkrogen.

Solens forårsstråler strømmede hende i møde. Hun havde på trods af regnvejret om morgenen taget den lette forårsjakke på, og her ud på formiddagen viste det sig at være et godt valg. Det var så som så med det klamme vejr, og det var i stedet forårsmildt og sødmefuldt. Alla slog jakkens krave ned og skyndte sig hjemad. Hun måtte hurtigst muligt lægge Benjamins afvisning bag sig. Hun gik ned ad Moskva Prospect med blikket fæstnet nogle få skridt frem for at undgå at træde ned i de mange regnvandsfyldte huller i fortovet. Hun overvejede et kort øjeblik, om hun skulle fortsætte ad samme gade? Det var den rareste vej at gå. Der var fortov, men den var også lidt længere. Eller skulle hun skyde genvej ned ad Slobodskaja? En drosche med en flok højrystede og halvfulde ungkommunister, der heller ikke respekterede den store faste, kørte tæt forbi hende. En kaskade af mudret regnvand fra rendestenen sprøjtede hende til. Bøllerne fortsatte hujende. Alla så irriteret efter dem, mens hun forsøgte at børste snavset vand af sin sorte plisserede nederdel. Hun opgav, og i det samme så hun ud af øjenkrogen en stor orangegul sommerfugl af kejserkåbefamilien. Den kæmpede i en vandpyt i vejsiden. Kort efter sad den mellem Allas hænder. Hun kikkede ind mellem fingrene for at se, om der var liv i det lille kræ. Lidt efter lidt begyndte sommerfuglen at røre på sig. Forvandlede sig til en håndfuld klaverspillende børn. Alla smilede og sendte dem af sted ud i vejret med et lille kast. De tog atter form af kejserkåber, samlede sig i en enkelt. Den flaksede lidt forårsforvirret rundt, men et vindstød, måske en slipstrøm fra ungkommunisternes drosche, sendte den ned ad Slobodskaja. Alla fulgte kejserkåben for at nå hurtigt hjem og for ikke at møde bøllerne igen. Varmen bredte sig i maven. Det skulle hverken en afvisning fra Benjamin eller ungkommunister tage fra hende.

Hun gik rask til i det milde vejr. Hendes mor Maria havde flere gange om morgenen sagt, at Alla skulle tage varmt overtøj på. Men Alla havde ignoreret det. Hun lyttede ikke altid til sin mors mange velmente råd. Hun havde også overhørt Marias formaning om at gå med til messe både i aftes lørdag og her til formiddag. Alla havde igen forsøgt at forsvare sig: "Det perfekte spil kommer jo ikke af sig selv, mor. Jeg er nødt til at øve så meget som muligt. Ellers bliver stykkerne ikke, som de skal være."

Maria havde set misbilligende på hende: "Jeg er ikke tilfreds med dine prioriteringer, når det går ud over messerne! Det ved du godt, men jeg anerkender, at du er dygtig." Som så ofte før havde Maria afvejet fordele og ulemper ved situationen:

"Jeg ved jo godt, der ikke er andre unge kvinder i Tjernoby, der kan måle sig med dig, og det har også sine fordele, når du skal finde dig en fornuftig ægtemand. Så må jeg vel også acceptere, at du mister en messe i ny og næ."

"A h mor, ikke igen den snak om en mand. Jeg skal ikke have nogen mand. Jeg skal spille klaver. Det er ikke en genvej til et ægteskab! Det er en karriere i sig selv. Om det vil lykkes, ved jeg ikke, men jeg vil gøre mit bedste. Og det kræver træning og disiplin. Ja, det kræver opofrelse for musikken og tilsidesættelse af alt muligt andet. Derfor må messerne vente, mor!"

Og sådan var det blevet i morges som så mange andre gange, og nu kunne hun måske alligevel nå messen klokken to. Det ville være godt for familiefreden.

Et øjeblik efter hørte hun en kvinde skribe i nærheden, og der blev råbt på hjælp. Hun standsede og lyttede, men fortsatte så alligevel. "Det er ingenting. Eller det kan være hvad som helst," sagde hun beroligende til sig selv: "Det er højlys dag. Ingen fare. Og jeg kan hverken gøre fra eller til."

En mand kom løbende ud af skyggen fra en af de smalle gyder. Han ramlede ind i Alla, gled i det smatvåde føre fra nattens regn og faldt om i rendestenen. Han var ung, 18-20 år, samme alder som Alla, og meget smuk. Hans markante rene træk blev sløret bag en forpint grimasse, og hans noget tarvelige tøj var svinet til. Han blødte kraftigt fra et flækket øjenbryn.

"Du bløder! Hvad er der sket?" spurgte hun forskrækket og rakte ham hånden for at hjælpe ham op. Han tog den, rejste sig besværet, men faldt bagud og støttede sig til husmuren. Alla greb hurtigt fat i skuldrene og holdt ham fast. "Forsigtig! Du skal ned at sidde," sagde hun.

Han svarede ikke, men forsøgte at begrænse blodstrømmen fra såret med sit halstørklæde. "Lad mig hjælpe dig." Alla tog halstørklædet fra ham og begyndte roligt at tørre såret. Han tøvede først, men gav hende så lov. Forsigtigt duppede hun flængen, mens hun holdt om hans nakke med den anden hånd.

"Det er et dybt sår, du har fået. Du skal til en læge, tror jeg." Manden ville ryste på hovedet, men Alla holdt ham fast: "Stå stille. Ellers kan jeg ikke stoppe blodet. Det bløder virkelig meget." Han så uroligt på hende, men forholdt sig passiv. "Hvad er der sket?" Han svarede stadig ikke. Så blot på hende med et undersøgende blik.

Efter nogle minutter kom to politifolk løbende ud fra gyden. De standsede i sølet ud for Alla, mens de så sig om. Hurtigt trak Alla den unge mand ind til sig, mens hun med sin frie arm vinkede de to betjente forbi. Den ene så kortvarigt på parret, men fulgte så hurtigt efter sin kollega ned ad gaden mod stationen. Alla mærkede varmen og ikke mindst lugtene: hans angst, hans sved, hans blod. Han var lige ved at miste fodfæstet, og i sit forsøg på at holde ham oppe strejfede hendes læber hans kind. Han var på nippet til at vige tilbage, men gjorde det ikke.

Forsigtigt trak Alla sig lidt væk, så hun kunne se ham for sig, men han vristede sig fri og så ned ad gaden efter politifolkene.

"Hvad hedder du?" spurgte hun. Han så igen på hende med sørgmodige mørkegrå øjne.

"Tak. Mange tak for hjælpen. Det var sødt af dig," sagde han næsten uhørligt. Han tog sig sammen og løb den modsatte vej end bejntjentene. Alla stod forbløffet tilbage, mens hun skiftevis så ned i det blodige halstørklæde og op ad gaden. Solen var på sit højeste, men hun skuttede sig pludselig og slog igen kraven op om ørerne.

Da Maria hørte Alla komme hjem, rejste hun sig fra lænestolen i opholdsstuen og lagde sit kulturmagasinet fra sig på sofabordet for at gå sin datter i møde. Hun glattede den grønne silkekjole og trak lidt ned i sin jakke. Maria var en spinkel kvinde med en rank holdning. Hun havde for vane at løfte hagen frem. Det gav nærmest et lille svaj i ryggen, uden at det gav indtryk af, at hun knejsede. Men det fremhævede det store traditionelle kors, som hun oftest bar i en tung sølvkæde om halsen. Hun havde det mørke, men grånende hår sat op, skødesløst og alligevel ikke.

"Alla? Er det dig? Du skal skynde dig. Vi kan godt nå middagsmessen klokken to, hvis du er hurtig til at spise. Der kan også blive nogle minutter ved klaveret." Hun trådte nu ud i hallen, og talen forstummede. Ryggens svaj fik endnu en tak. En snavset og blodspættet Alla skyndte sig forbi hende og op ad trappen. Alla standsede på reposen og så ned mod sin forskrækkede mor i hallen. "Jeg skynder mig at skifte og kommer ned til frokost," forsikrede hun. Maria slog korsets tegn for sig.

Oppe på værelset låste Alla døren, tog det våde snavsede tøj af og smed sig nøgen på sengen. Hun så rundt i værelset, rakte ned og samlede det blodige halstørklæde op fra gulvet. Hun havde den samme fornemmelse i kroppen, som hun havde haft sidste forår i Kharkov: De to år på Kvindeinstituttet var blevet afsluttet med de sidste eksaminer og en uddannelse som lærer i sprog og musik. Det havde bragt hende i en vægtløs tilstand af glæde. Spænding og nervøsitet forud for de ultimative prøver var blevet afløst af lettelse over at være færdig med uddannelsen. Samme følelse, som da Benjamin havde lagt sin hånd på hendes arm tidligere på dagen. Hendes højre hånd søgte ned i skødet. Pressede hårdt på skambenet. Fornemmelsen tog til. Forskrækket tog hun hånden til sig. Hun satte sig brat op og smed halstørklædet hen ad gulvet. Hun vendte sig ind mod væggen. Trak benene op under sig. Frøs. Skævede kort efter over skulderen. Tørklædet lå stadig på gulvet som et blodbestænkt kranium og lo ad hende.

Det bankede hårdt på Allas værelsesdør. Maria råbte: "Alla, du må komme ned, mens suppen

er varm, og vi stadig kan nå messen.” Hun tog hårdt i døren. Alla sprang op og fandt noget rent tøj i klædeskabet: ”Jeg kommer ned om to minutter.” Hun hørte Maria gå hen ad gangen og ned ad trappen. Alla gjorde sig færdig, redte sit lange sorte hår. Samlede det i nakken med sit hvide perlemorspænde.

På vej ned overvejede hun, hvad hun skulle sige. Hun var sikker på, at både hendes mor og far, Mihail, ventede i spisestuen. Og ganske rigtigt.

”Hvad er der sket?” spurgte Maria. Alla forklarede: ”En bande kommunister kørte tæt forbi mig i deres drosche. De var hensynsløse og fulde. De tilsølede mig med vilje med deres dumme hestevogn.”

Mihail sukkede træt, og hans høje skikkelse faldt en smule sammen i stolen, da han så på Alla. De buskede øjenbryn og den aristokratiske ørnenæse markerede alvoren i hans ansigt, men hans mørkebrune nærmest sorte øjne havde også et klart skær af kærlighed over sig. Maria slog fast: ”Det er ikke andet, end hvad man kan forvente sig af de røde hedninge. Og de bliver flere og flere, hvem der kan forstå det.” Hun holdt inde et kort øjeblik og fortsatte så: ”Men blodet? Hvor kommer det fra? Hvor har du slået dig?” Alla tøvede et sekund: ”Jeg faldt, da jeg ville undgå droschen.” Både Maria og Mihail så spørgende på hende. ”Knæet,” forklarede hun, ”men det er fint nu. Ingen problemer.”

”Såret skal renses”, insisterede Maria, men Alla afviste forslaget. Maria ville protestere, men tav, da hun så forandringen i Allas ansigt. Alla var begyndt at koncentrere sig om måltidet. Langsomt og sikkert steg den sødlige varme duft fra den persillepyntede rødbedesuppe op mod hende, og kvalmen voksede i hendes indre. Koldsveden sprang, og blodet forsvandt fra hendes hoved. Hun gispede efter vejret, forsøgte at rejse sig, men nåede det ikke. Hun kastede op. Ud over sup- petallerkenen. Ud over bordet. Den sirligt broderede hvide dug tog imod galden.

Kort efter var hun tilbage i sin seng og talte de gange, det var gået galt denne ene dag: Benjamin, ungtkommunisterne, manden i gyden. Fire gange med opkastningen ved bordet. Det var i sandhed en dårlig dag. Hun nåede ikke messen med sin mor.

Beethovens Måneskinssonate, 1. sats, fyldte rummet og fandt med sin stille melankolske insisteren vej gennem gange og stuer og ud i køkkenet. Maria varmede mandagens aftensmad over det åbne komfur. Familien Lermontovs tjenestepiger havde fået fri til frokost, så Maria stod selv for middagsmaden. Den var gjort klar af pigerne tidligere på dagen. Først lyttede hun andægtigt, men efter femte gennemspilning tabte hun tålmodigheden og gik ind i klaverstuen, hvor Alla indtil nu havde holdt sin mor på afstand.

”Kom med ud i køkkenet. Der er noget jeg skal fortælle dig.” Alla stoppede sit spil, rejste sig

langsomt, som omsluttede satsens dybsind hende stadig. Ude i køkkenet fortsatte Maria: "En ung kvinde er fundet myrdet i Lille Vatutina-gyden."

Alla fik kuldegysninger på trods af varmen fra ildstedet. Gryden med grøntsager simrede uforskammet lystigt helt uvidende om fastens krav på mådehold. Mens Alla hjalp med at rette de franske porcelænsfade an til den beskedne servering, sagde hun lavmælt: "Det må være helt forfærdeligt at lide sådan en skæbne."

Maria anskuede mordet på sin måde: "Den unge kvinde ligger, som hun har reddet. Hun vil ikke finde nåde for Herren. Også morderen vil brænde i Helvede." Maria fortsatte: "Pigen blev fundet sidst på formiddagen i går af en veninde. Det var lige efter mordet."

Alla snappede efter vejret. Billederne fra mødet med den unge mand oppe på Slobodskaja, netop ved Lille Vatutina-gyden, stod krystalklart for hende.

Hun lod porcelænsfadene stå, gik ind på Mihails bibliotek og fandt dagens eftermiddagsavis. Hendes far holdt så mange aviser, magasiner og andre tidsskrifter som muligt. Om politik og økonomi. Om samfundsforhold og kultur: litteratur, malerkunst og musik. Han kunne umuligt nå at læse dem, men han mente, at de var vigtige for ytringsfriheden og for demokratiet. Det kunne Zaren og hans kumpaner ikke holde nede. Hvis man som liberal og modernist benyttede sig af de muligheder, der lå i ytringsfrihed, fri presse og debat, ville samfundsomvæltningerne komme. De ville føre til fornyet vækst og velstand. Ikke som et kommunistisk fatamorgana.

Men

som et demokratisk Rusland. Oplysning og nytænkning ville vise vejen frem mod industrialiseringens tidsalder.

Alla lod blikket løbe ned over avisens forside. Der var overskifter om udviklingen i Tyskland, hvor den industrielle revolution gav både økonomisk vækst og sociale uligheder. Der var også et par artikler om osmannernes grænsefægtninger på Balkan. Det var ikke noget, der optog Alla. Inde i avisen fandt hun frem til artiklen om den myrdede kvinde: En ung kvinde var slået ihjel på sit værelse i Lille Vatutina-gyden sent søndag formiddag. En ung mand var anholdt og sigtet for mordet. Han var fra Pisky, en landsby et kort stykke vej sydpå mellem Kiev og Tjernobyl. Manden hed Ivan Ivanovitch Krug, var 17 år og landarbejder. Han havde mørke gråblå øjne, et skarpt markeret ansigt. Han havde over for politiet erkendt, at han havde været sammen med den myrdede, men hun var i live, da han forlod hende. Han havde endvidere fortalt, at han kort efter havde mødt en anden kvinde, som kunne give ham et alibi. To betjente bekræftede, at de havde set et ungt par i en intim omfavelse på hjørnet af Slobodskaja og gyden omkring klokken halv tolv. Det kunne muligvis være den nu fængslede mand og det vidne, han omtalte. Politiet efterlyste kvinden, som manden henviste til. Den unge kvinde var ca. 18 år gammel, af middel bygning og højde og med langt opsat sort hår og mørke øjne. Til sidst stod der, at hun i følge den sigtede unge mand havde tørret hans stærkt blødende flækkede øjenbryn med hans eget halstørklæde. Politiet ville gerne vide, om

kvinden havde tørklædet endnu.

Alla så op og holdt vejret. Det var ham, hun havde mødt. Han var kommet løbende fra gerningsstedet. Hun rejste sig op fra Mihails læderbetrukne lænestol. Gik lidt frem og tilbage i biblioteket. Blodet forsvandt fra hendes hoved. Besvimelsen kom nærmere som mørket efter en hurtig vintersolnedgang. Hun smed avisen fra sig og nåede lige at sætte sig i lænestolen. Da hun vågnede igen, ør i hovedet, sad Mihail i den anden lænestol. Han lyste op, da hun åbnede øjnene, og kaldte straks på Maria.

Maria så vredt på Alla. Hun lagde den opslåede avis på bordet foran hende ved siden af det hvide halstørklæde. Med den største selvbeherskelse spurgte hun: "Hvad har du at sige til dette halstørklæde, som jeg fandt på dit værelse, snavset og blodigt?"

Alla kunne ikke få et eneste ord over sine læber. Maria fortsatte derfor: "Vi går til skrifte i aften. Det står ikke til diskussion." Tankerne tumlede rundt i hovedet på Alla, inden hun spurgte: "Skrifte? Men er der noget, jeg skal bede om tilgivelse for?" Maria rettede på et af fotografierne af Alla på væggen: "Det ved du sikkert bedst selv, og om ikke andet kan du dele det med Vor Herre!" Maria tog tørklædet fra bordet og gik ud af biblioteket, videre gennem klaverstuen og ud i køkkenafdelingen.

Mihail så lidt sørgmodigt på Alla. "Vi to kan måske tale lidt om det, Alla? Og ud over Vor Herre kan du også tale med politiet om det, der skete i gyden. For det er jo dig, morderen henviser til i avisen, ikke?" Alla nikkede: "Jo, det er det. Jeg mødte ham på hjørnet. Jeg ved ikke præcis, hvad klokken var, men det var nok omkring klokken halv tolv. Han greb mig og holdt mig fast som et skjold, da de to betjente kom forbi. Derefter løb han den modsatte vej." Hun samlede avisen op fra bordet og læste igen artiklen. Mihail så på hende:

"Jamen, det er der jo ingen problemer i, Alla, så lad os gå hen på politistationen i morgen og fortælle det." Alla ville protestere, men Mihail afbrød hende i opløbet: "Ikke noget *men* her, Alla. Du går til skrifte med din mor senere i dag, mest for hendes skyld, og du går med mig på politistationen i morgen for god ordens skyld." Han rejste sig op og gik ud i køkkenet til sin kone.

Alla blev siddende tilbage i lænestolen med avisen i skødet. Hun så fortabt frem for sig. Efter et par minutters forgæves forsøg på at finde ro gik hun ind til sit klaver og genoptog sine gennemspilninger af Måneskinssonaten.

Næste dag gik hun sammen med Mihail hen til politistationen og meldte, hvad hun havde fortalt sin far. Politiofficeren noterede hendes forklaring. og både hun og Mihail underskrev erklæringen. De ville høre nærmere.

Dørklokken kimedede og distraherede Maria, der befandt sig i spisestuen, hvor hun var ved at pudse noget af det fine sølvtøj. Det andet sølvtøj overlod hun til stuepigerne. Hun hørte en af pigerne løbe ud til døren og lukke op og forstod på ordvekslingen i hallen, at det var et bud med en besked til Mihail. Hun bad pigen komme med den og ikke som sædvanlig blot lægge den på sekretæren. Den var ganske rigtigt stilet til Mihail. Hun åbnede den og læste, at det var indkaldelsen af Alla som vidne i retssagen mod den formodede unge pigemorder. Hun lagde sølvtøjet tilbage i de rette æsker, rejste sig og fortalte Alla nyheden i klaverstuen. Alla stivnede, bange som hun var for, at det ville komme frem, at hun havde vinket betjentene forbi. At det ikke var Ivan, der havde trukket hende ind til sig, men omvendt.

"Min Gud, mor. Det klarer jeg ikke. Hvad skal jeg gøre?" Maria så ned på sin datter, der sad sammensunken på klaverbænken. "Det er ikke tit, vi hører, at du påkalder dig Guds hjælp, men selvfølgelig klarer du det. Du er en stærk pige, ikke sandt?" Maria strøg sin datter over håret og gik tilbage til spisestuen og det fine sølvtøj.

Uroen fortsatte med at krible i maven på Alla, og det ærgrede hende. Hun hadede at være nervøs, som det tit skete forud for en klaverkoncert eller en prøve. Hendes usikkerhed over egne evner kunne engang imellem være endnu større end begejstringen ved at lykkes for eksempel med en perfekt gennemspilning af et kompliceret stykke. Hun delte sine bekymringer med sine forældre under aftenens middag: "Kan jeg ikke afslå at vidne? Er det noget, man er tvunget til at gøre? Jeg er ikke glad for det. Politi og dommere og alt det der. Og morderen!"

Mihail forstod hende godt: "Du er forpligtet til at vidne, selv om det kan være nervepirrende. Men du er indkaldt for at forklare det, vi sammen var henne på politistationen for at anmelde. Sådan er reglerne. Og det er da heller ikke noget problem, Alla, så det gør du bare, og jeg skal nok gå med dig derhen igen." Han rakte over og gav hende et klem på armen, inden han fortsatte med måltidet.

Maria forsøgte også at berolige Alla: "Herren er med dig og vil give dig styrke. Du har skriftet, bekendt dine synder og påkaldt hans hjælp. Der er ingen fare, så spis du bare." Men Alla var hverken sulten eller beroliget. Hun kendte godt dybden i sit skriftemål.

Natten op til retssagen var lang for Alla, men morgenen gjorde godt. Hun kunne komme i gang og ikke bare vende sig svedende i sin seng eller drømme mærkelige makabre drømme om blodtilsølede mordere og aggressive sandhedshungrende politifolk og dommere. Nu stod hun op til sit morgentoilette og gjorde sig klar til dagen. Hun rystede sit lange mørke hår ud af nattens rodebunke, redte det hurtigt igennem med hårde faste strøg af perlemorsbørsten. Håret stod som en sort sky om det runde og stadig lidt hvalpede ansigt. De markante mørke øjne lyste tilbage fra spejlet med et lidt vemodigt, men også et fast blik. Hun havde ikke specielt markante træk, men hendes øjne gav hende skarphed. De høje kindben bidrog også til udtrykket sammen med den lige næse med de asymmetriske næsebor, og den svagt

nedadbuede mund. Håret blev sat op i en knude i nakken. Hun tog en hvid bluse og en enkel glat sort nederdel på. Føjede en rød jakke til og sluttede af med en halssølvkæde med et ortodokst kors.

Med langsomme skridt gik hun ned ad trappen og til højre ind i den store klaverstue. Hun satte sig og så på klaviaturet. Hun valgte Chopin, nocturne nummer 2, opus 9, eller bare 2'eren, som hun kaldte den. Hendes fine fingre løb let hen over tangenterne. Tonerne fyldte rummet med den skønhed, som *hun* netop kunne fremkalde med sit spil. Chopin! Hans stykker gjorde hende tryk. Hun fandt ind i rytmen, og roen fra den polske komponist strømmede gennem hendes fingre til hjertet. A ndedrættet blev roligere. Hun gav sig tid til at gøre stykket færdigt på trods af flere fejl og flere gentagelser. Hun ville ikke slippe det.

Mihail kom ind. Han ventede, til hun havde spillet færdigt. Løftede hende så ud af favnen på Chopin. "Det er tid," sagde han. "Vi må gå nu."

Mihail var i dagens anledning iklædt fint mørkt ensfarvet tøj, hvid skjorte med stiv krave og slipseknude samt en halvhøj sort hat. Hans mørkebrune øjne var kærlige. Alla tænkte, at han godt vidste, hvor bange hun var for dette møde. Sammen gik de ned ad gaden og hen til retsbygningen på Ukrainska Prospect. Arm i arm. Far og datter. Solen skinnede igen den dag, og foråret havde fået bedre fat.